

Årsmelding 2021

NORGES KULTURVERNFORBUND



Innhold

1.	Innledning	3
1.1.	Formål/Bakgrunn	3
2.	Medlemmer	4
3.	Kulturvernforbundets aktiviteter i 2021	5
3.1.	Møteplasser og fellestiltak for medlemsorganisasjonene.....	5
3.2.	Myndighetskontakt.....	8
3.3.	Informasjonsarbeid.....	15
3.4.	Representasjon og nettverksbygging.....	16
3.5.	Internasjonalt arbeid.....	19
3.6.	Kulturminnedagene	19
3.7.	Prosjekter og fokusområder i 2021	22
4.	Administrativt	23
4.1.	Landsmøtet.....	23
4.2.	Styret	23
4.3.	Arbeidsutvalg	24
4.4.	Valgkomité og revisor.....	24
4.5.	Sekretariat	24
5.	Styrets beretning	27



1. Innledning

Denne årsmeldingen gir en oversikt over Norges kulturvernforbunds virksomhet i 2021. Styret har lagt følgende styringsdokumenter til grunn for sitt arbeid: Kulturvernforbundets vedtekter, arbeidsplan 2020-2022 og budsjett for 2020-2022.

1.1. Formål/Bakgrunn

Norges kulturvernforbund (Kulturvernforbundet) er en paraplyorganisasjon for de landsdekkende frivillige kulturvernorganisasjonene. Medlemsorganisasjonene representerer bredde og mangfold innenfor kulturvernet, og favner både den immaterielle kulturarven og de fysiske kulturminnene. Kulturvernforbundet er den eneste organisasjonen som representerer den samlede kulturvernbevegelsen, og er derfor et viktig samordningsorgan for feltet og talerør inn mot myndighetene.

Kulturvernforbundet skal i henhold til formålsparagrafen i våre vedtekter arbeide for å styrke kulturvernets rolle i norsk samfunnsliv ved å:

- Bedre rammevilkårene for kulturvernet
- Støtte arbeidet for registrering, innsamling, vern, bruk og formidling av kulturminner
- Øke kjennskapen og interessen for historie og kulturvern

Vi tar vare på kulturarven!

Årsmelding for Norges kulturvernforbund

Adresse: Øvre Slottsgate 2b, 0157 Oslo

E-post: post@kulturvern.no

Hjemmeside: www.kulturvern.no

Organisasjonsnummer: 975977420

2. Medlemmer

Kulturvernforbundet har følgende 29 medlemsorganisasjoner ved utgangen av 2021 (med medlemstall og lokale lag):

HOVEDMEDLEMMER 2021		
Organisasjon	Medlemmer	Stiftet
Landslaget for lokalhistorie	70 000	1920
LMK - Landsforbundet av Motorhistoriske Kjøretøyklubber *	50 000	1976
Norges Husflidslag	21 000	1910
Forbundet for Norske Museumsvenner	20 000	1997
Slekt og Data	11 396	1990
Forbundet KYSTEN	10 059	1979
Fortidsminneforeningen	7745	1844
Norske Akevitters Venner	7526	1999
Norsk Jernbaneklubb	2200	1969
Norsk Kulturarv	1192	1993
Rutebilhistorisk Forening *	1464	1983
Norsk Slekthistorisk Forening *	1440	1926
Foreningen SKIPET (Norsk Skipsfartshistorisk Selskap)	1360	1973
HIFO - Den norske historiske forening *	800	1869
Norges Metallsøkerforening	900	1991
Norsk Folkeminnelag *	311	1920
Norsk Fyrhistorisk Forening	89 fyr	1997
Norsk Heraldisk Forening	275	1969
Norges Linforening	170	1990
Norsk Forening for Fartøyvern	199 fartøy	1995
Norsk Folkedraktforum	130	1986
Arkivforbundet	118 arkiv	1986
Museumsbanerådet	4 baner	1989
Landsforeningen for Luftfartøyvern	2000	2016
Europa Nostra Norge	47	1992
Norsk Nuperelleforening	110	2009
ASSOSIERTE MEDLEMMER		
Norges Bygdekvinnelag *	12 500	1946
Norsk Luftsportsforbund *	20 238	1909 (2003)
Norske Parker	9 parker	2011

*Tall fra 2020

Til sammen har vi rundt 250 000 medlemskap og rundt 2000 lokale og regionale lag og institusjoner. Noen organisasjoner har institusjons- eller organisasjonsmedlemskap, mens øvrige organisasjoner har personlige medlemskap.

Assosierte medlemskap er for organisasjoner som har fokus på kulturvern, men som ikke har det som sin primære virksomhet. Assosiert medlemskap behandles fortløpende av styret i Kulturvernforbundet mens hovedmedlemsskap behandles av landsmøtet.

Ingen nye organisasjoner søkte om assosiert medlemskap i Kulturvernforbundet i 2021.

Både hovedmedlemmer og assosierte medlemmer må forholde seg til Kulturvernforbundets kriterier for medlemskap:

- *landsdekkende organisasjon*
- *demokratisk og ikke-kommersiell organisasjon*
- *arbeidsområde materielt eller immaterielt kulturvern (herunder faste kulturminner, bevegelige kulturminner, kystkultur, bygningsvern)*
- *arbeide i samsvar med formålsparagrafen til Norges Kulturvernforbund*

3. Kulturvernforbundets aktiviteter i 2021

3.1. Møteplasser og fellestiltak for medlemsorganisasjonene

Som paraplyorganisasjon for kulturvernorganisasjonene er fellestiltak og samordning en viktig del av virksomheten. Kulturvernforbundet har etablert ulike møteplasser for organisasjonene, herunder den årlige kulturarvkonferansen, månedlige generalsekretærmøter, regionmøter, bilaterale møter, styrelederkonferanse og andre faglige møter.

Kulturarvkonferansen 2021 - DIALOG

Kulturarvkonferansen er det største faglige møtet i regi av Kulturvernforbundet. Formålet med konferansen er at den skal være en arena for nettverksbygging, faglig påfyll og inspirasjon, og åpne for debatt rundt aktuell kulturverntematikk.

Kulturarvkonferansen 2021 gikk over to dager og var et samarbeid med Riksantikvaren. Konferansen ble avholdt på Frogner kino den 3. september og på DOGA den 4. september. På grunn av koronautbruddet ble konferansen avlyst i 2020, og dette ble første gang på 1,5 år at vi igjen arrangerte en så stor konferanse. Årets konferanse var også preget av pandemien, med smitteverntiltak i lokalene, avstand mellom deltagerne, begrenset påmelding (maks 100 deltagere) og ikke minst at konferansen ble streamet direkte begge dagene. Tema for konferansen var «Dialog» hvor vi hadde et fokus på mangfold, inkludering, engasjement og samarbeid. Kulturarvkonferansen 2021 sammenfalt også med åpningen av Kulturminnedagene lørdag 4. september. Et av innslagene på konferansen var en livestream fra åpningsarrangementet til Norsk Jernbaneklubb på Oslo S.

Kulturvernforbundet og Riksantikvaren er enige om at samarbeidet fungerte godt og at vi tar sikte på å arrangere konferansen på nytt igjen i september 2022.

Styrelederseminar

Kulturvernforbundet arrangerte i november 2021 et seminar for styreledere og daglig ledere i medlemsorganisasjonene. Seminaret ble holdt på Solstua i Oslo, med påfølgende middag. Følgende tema sto på agendaen: politisk arbeid, regionsatsing, digitalisering, statistikk og Frivillighetens år. Det var svært nyttig å samle organisasjonene til en slik faglig og sosial samling.



*Fra Kulturvernforbundets styreseminar på Solstua i Oslo i november.
Foto: Kulturvernforbundet*

Generalsekretærmøter

Kulturvernforbundet har månedlige møter for organisasjonenes daglige ledere.

Generalsekretærmøtene er en av de viktigste kanalene vi har i Kulturvernforbundet for å informere våre medlemsorganisasjoner om politiske prosesser og annet som rører seg i den store kulturvernsektoren. Her blir vi også gjort oppmerksom på hva som rører seg i organisasjonene, og vi får viktige tilbakemeldinger og innspill til vårt daglige arbeid. Møtene er også en viktig arena for at organisasjonene kan dele informasjon seg imellom. Denne interne informasjonsflyten er svært viktig for hvordan vi og organisasjonene jobber og for samholdet og helheten i det store Kulturvernforbundet.

Alle generalsekretærmøtene i 2021 ble avholdt på Teams, men under gjenåpningsperioden sist høst ble det også avholdt flere hybride møter, hvor mange av organisasjonene var til stede fysisk i møtelokalene i Øvre Slottsgate. Vi ser likevel nytten av å fortsette å avholde disse møtene digitalt, også etter at pandemien er over. Flere organisasjoner og ledere holder til andre steder i landet, og det er derfor lettere for disse å delta på møtene via teams. På disse møtene inviterer vi ofte med oss eksterne gjester for å informere om faglige og aktuelle saker som er av stor interesse for organisasjonene. I 2021 hadde vi med oss Inga Bolstad (Riksarkivar), Chris Nyborg (Lokalhistorisk Institutt, Nasjonalbiblioteket) og Birgitte Brekke (Prosjektleder for frivillighetens år 2022).

Regionalt arbeid

Covid-pandemien førte til at aktiviteten rundt regionale møter og konferanser ble mindre enn hva vi hadde håpet på. Til tross for en del restriksjoner, fikk vi likevel gjennomført et par regionale møter i Oslo. Som ledd i Kulturvernforbundets arbeid over mange år med å legge til rette for mer samarbeid mellom lokallag blant våre medlemsorganisasjoner og styrke deltagelsen i Kulturminnedagene, ble det i 2021 tatt et initiativ for å etablere mer kontakt mellom lokallag i Oslo, og representanter for de ulike lokallagene har avholdt noen møter for å diskutere muligheter for kontakt og samarbeid. Kulturvernforbundet vil senere fortsette arbeidet med samarbeidsaktiviteter i Viken.

I tillegg planlegger vi en regional kulturarvkonferanse i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune i 2022, og hadde noen møter om dette i 2021. Denne konferansen skulle i utgangspunktet vært avholdt i 2020 men ble avlyst pga. pandemien.

Kulturytring Drammen

I forbindelse med Kulturytring Drammen den 23. juni arrangerte Kulturvernforbundet en panelsamtale om viktigheten og samfunnsnyttene av det frivillige arbeidet som foregår rundt omkring i landets museer. Kulturytring Drammen er et nytt konsept for å sette kulturpolitikk på den politiske agendaen, og skal ifølge arrangøren NOKU være en «Arendalsuke for kulturlivet».

På grunn av pandemien foregikk arrangementet med svært begrenset publikum, men med direkte streaming, som vi også har tilgjengeliggjort på youtube og i sosiale medier i etterkant.

Panelet besto av representanter fra frivilligheten og museumssektoren, i tillegg til et par politikere, og ble ledet av Kulturvernforbundets generalsekretær Toril Skjetne. Paneldeltagerne var: Henrik Backer (Norsk jernbaneklubb og frivillighetskoordinator ved Krøderbanen), Svend Strand (Leder Lillehammer museums venner), Hege Hauge Tofte (Direktør i Østfoldmuseene), Christine Frønsdal (Frivillighetskoordinator ved Bymuseet i Bergen), Åslaug Sem-Jacobsen (Senterpartiet) og Tobias L. Handeland (Rødt).



Kulturvernforbundets generalsekretær, Toril Skjetne ledet panelet under arrangementet på Kulturytring Drammen. Foto: Kulturvernforbundet

Arendalsuka

Arendalsuka 2021 ble gjennomført på tilnærmet normal måte, men med enkelte begrensninger og smitteverntiltak. Kulturvernforbundet hadde for første gang en stand hele uken i sentrum av Arendal, utenfor kulturhuset. Standen var bemannet av sekretariatet i Kulturvernforbundet, og av representanter fra våre medlemsorganisasjoner. Det ble delt ut brosjyrer og vi fikk snakket med veldig mange mennesker, alt fra toppolitikere til lokale frivillige. Vi opplevde en overraskende stor respons på vår stand, og alle våre organisasjoner som var tilstede på standen ga tilbakemelding på at dette må vi gjøre igjen neste år (og helst enda større stand).

I tillegg til standen deltok Kulturvernforbundet på et par arrangement i samarbeid med våre medlemsorganisasjoner: «Hvorfor skal vi ta vare på den norske bunadsbruken?» - et arrangement i samarbeid med bl.a. Norges Husflidslag og Norsk Folkedraktforum, og «Statens og frivillighetens ansvar for bevegelige kulturminner - historiske tog» i samarbeid med Norsk Jernbaneklubb.



*Tommy Christensen fra Kulturvernforbundet og Elisabeth Carrera fra Norsk fyrhistorisk forening på Kulturvernforbundets felles stand under Arendalsuka 2021.
Foto: Kulturvernforbundet*

Kulturvernets Hus

Kulturvernforbundet legger ned mye arbeid i samordning og samlokalisering. Flere av organisasjonene har kontorer i Kulturvernets Hus i Øvre Slottsgate 2b i Oslo, og samtlige medlemsorganisasjoner har tilgang til møterom. Vi investerte i utstyr for å ha digitale møter allerede før pandemien i møterommene, og i 2021 investerte vi også i utstyr til et nytt teknisk rom med muligheter for å spille inn podcast, webinarer og digitale møter.

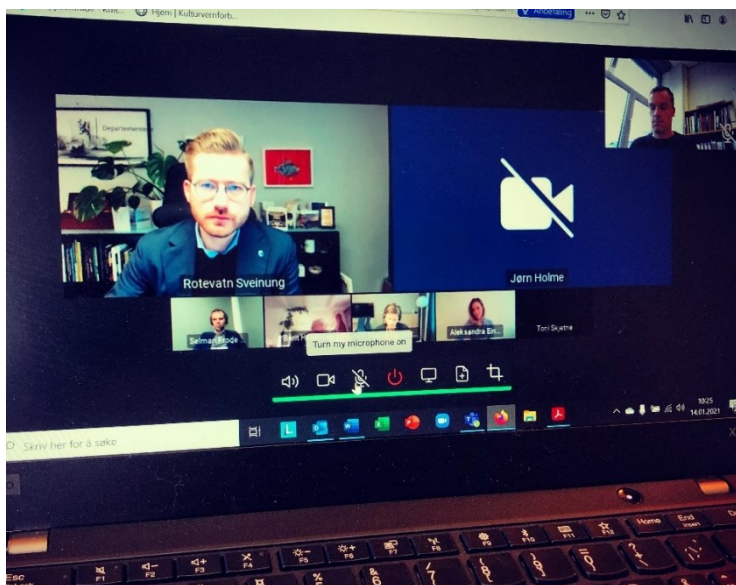
3.2. Myndighetskontakt

Lobbyarbeid en viktig oppgave for Kulturvernforbundet. Det er et spredt ansvar for kulturvernfeltet politisk sett, og kulturvernorganisasjonene faller innunder ulike departement, etater og avdelinger. For å være en pådriver, må Kulturvernforbundet være godt oppdatert på hva som skjer på alle områder av relevans for feltet. Dette er et svært ressurskrevende arbeid som krever mye av sekretariatets kapasitet.

Kulturvernforbundet jobber for at organisasjonene ikke bare skal omhandles som del av frivillighetspolitikken, men også som del av det fagpolitiske arbeidet på kulturvernfeltet, både nasjonalt og regionalt. Til tross for at 2021 var nok et år preget av pandemi, fikk vi likevel gjennomført

en rekke digitale møter med politisk ledelse og med administrasjonen i departementene som har det største ansvaret for vårt felt: Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet og Samferdselsdepartementet. I tillegg hadde vi møter med flere av landets fylkeskommuner. Vi har et godt samarbeid og jevnlig kontakt med flere sentrale direktorat som Riksantikvaren, Kulturminnefondet, Kulturrådet, Arkivverket og Jernbanemuseet.

2021 var et stortingsvalgår, og vi hadde direkte kontakt med en rekke sentrale politikere som blant annet deltok på diverse arrangement i regi av Kulturvernforbundet og våre medlemsorganisasjoner. Vi sendte innspill til partiprogrammene til samtlige partier i 2020, og det var gledelig å se at flere partier hadde inkludert en del av dette i sine partiprogram for stortingsperioden 2021-2024.



Pga. koronarestriksjoner foregikk mye av det politiske lobbyarbeidet på digitale plattformer i 2021. Her fra et møte med klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn.

Foto: Kulturvernforbundet

Stortingsvalg og Hurdalsplattformen

Kulturvernforbundet var i kontakt med alle politiske partiene i forkant av valgkampen for å få kommentarer på foreslått kulturarv- og frivillighetspolitikk i partiprogrammene. Flere sentrale stortingspolitikere besvarte henvendelsene som vi benyttet i vår kampanje knyttet til stortingsvalget. Vi presenterte hvert partis politikk på området og kommenterte og vurderte dette i en kampanje som vi delte på hjemmesider og i sosiale medier.

I tidligere valgår har vi arrangert en egen kulturarvdebatt med inviterte politikere. I 2021 benyttet vi oss isteden av KulturYtring Drammen og Arendalsuka til å møte politikere i debatt.

Da valgresultatet var klart sendte vi henvendelse til både Arbeiderpartiet og Senterpartiet med innspill til regjeringserklæringen. Den 14. oktober ble den såkalte «Hurdalsplattformen» offentliggjort, og vi fant mange gode punkter som berører vårt felt og våre organisasjoner:

Kulturarv omtales som et viktig område i kulturpolitikken. Det står et eget avsnitt om at «kulturarven skal løftes frem», med en rekke punkter om hva regjeringen vil. Blant annet vil regjeringen bidra til å samle og koordinere sektoren, og støtte den frivillige innsatsen som omtales som «helt avgjørende» på feltet.

De viktigste kulepunktene i Hurdalsplattformen for vår del, er at regjeringen vil:

- * Sørge for at frivillige landsdekkende kulturvernorganisasjoner får grunnstøtte av staten.
- * Evaluere museumsreformen, særlig med tanke på frivillighetens kår og muligheten til å mobilisere lokale ressurspersoner.
- * Legge frem en opptrappingsplan for Kulturminnefondet og utrede skatte- og avgiftsinsentiv i kulturminnevernet.
- * Gi full momskompensasjon gjennom ei regelstyrt ordning til idrett, frivillighet og kultur, og etablere regionale kulturfond.
- * Regjeringen vil gjennomføre et kraftfullt løft for yrkesfagene, som begynner med å styrke praktisk læring i grunnskolen, bedre yrkesfagopplæring i skole og læretid og økt innsats for seriøse vilkår i arbeidslivet.
- * Regjeringen vil innføre en særskilt grunnfinansiering for kulturarvskoler, og sikre at skolene også kan ta inn voksne uten rett til videregående opplæring i disse fagene.
- * Sikre interessene til veterankjøretøy ved utforming av kjøretøYTEKNIK regelverk og annen regulering av kjøretøyparken
- * Legge til rette for at museumsbaner og historisk togmateriell i større grad ivaretas.



Sektoransvar

Ansvar for kulturvern er spredt på ulike departement med svært ulik tilnærming til området. Mens Kulturdepartementet har ansvaret for den immaterielle kulturarven, museum og arkiv, har Klima- og miljødepartementet ansvaret for de fysiske kulturminnene og verdensarvområdene. I tillegg har de øvrige departementene ansvar for forvaltningen av kulturarven tilknyttet sine respektive sektorer, som Samferdselsdepartementet i forhold til de bevegelige kulturminnene, Kunnskapsdepartementet i forhold til videreføring av kompetanse og Landbruks- og mat departementet i forhold til mat- og drikkekultur.

I 2021 hadde vi møter med politisk ledelse i både Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet og Samferdselsdepartementet. Her ba vi blant annet regjeringen om å følge opp det foreslåtte tiltaket i Kulturmiljømeldingen om å opprette «departementenes kulturarvforum» for å få til en bedre samordning på tvers av departementer og direktorater. Kulturvernforbundet har også deltatt i budsjettøringer på Stortinget i både Familie- og kulturkomiteen og i Transport- og kommunikasjonskomiteen.

Tilskudd

Et hovedfokus for Kulturvernforbundets lobbyarbeid er å sikre nødvendige tilskudd til kulturvernfeltet, spesielt i forhold til drift og prosjekter. Kulturvernforbundet har lenge etterlyst en nødvendig økning i bevilgninger til feltet.

Regjeringen har de siste par årene økt momskompensasjonen til de frivillige organisasjonene. Noe av det første den nye regjeringen gjorde da de tiltrådte høsten 2021, var å innføre full momskompensasjon for frivillige organisasjoner allerede fra 2021.

Samtidig som regjeringen innførte dette ble det besluttet at gaveforsterkningsordningen ville bli avviklet allerede fra 1. januar 2022. Dette var dårlige nyheter for både Kulturvernforbundet og våre medlemsorganisasjoner som i 2021 mottok til sammen over 4, 5 millioner kroner på denne ordningen. Vi sendte derfor et brev til Kulturministeren om dette, og gjorde oppmerksom på de uheldige konsekvensene dette ville ha for kulturvernorganisasjonenes økonomi. Sammen med Fortidsminneforeningen skrev vi en kronikk om dette som sto på trykk i Nationen 14. desember 2021.

Kulturvernforbundet har argumentert for økt statlig driftstilskudd til våre medlemsorganisasjoner over statsbudsjettet. På det foreslåtte budsjettet for 2022 var det kun organisasjonene som får tilskudd fra Kulturrådet som mottok en prisjustering. Under KLDs støtteordning fikk Fortidsminneforeningen en liten økning, mens de andre fikk enten samme beløp eller en avkortning.

I 2020 besluttet styret i Kulturminnefondet å opprette en egen søknadsordning for de bevegelige kulturminnene. Dette skulle være et ettårig prosjekt for 2021, men på grunn av stor søknadsmengde og positive tilbakemeldinger, har fondet besluttet å videreføre ordningen også i 2022. Kulturvernforbundet har i 2021 jobbet for at denne ordningen må bli permanent og at det må bevilges øremerkede midler fra Samferdselsdepartementet til dette.

Meldinger, politiske innspill og strategier

Våren 2021 ble det sluppet flere stortingsmeldinger med betydning for vårt felt. Alle disse meldingene sendte Kulturvernforbundet innspill til i 2020.

I mars kom **museumsmeldingen**, «Musea i samfunnet — Tillit, ting og tid. Meld.st. 23(2020-21)», som ifølge regjeringen skal vise den overordnede politiske retningen for museumspolitikken frem mot 2050. Meldingen vektlegger den rikholdige kystkulturen og dens historie, og at dette er et av de prioriterte områdene som det skal satses ekstra på de kommende årene. Regjeringen er opptatt av at museene framover må være spesielt opptatt med sin egen rolle som en samhandlende samfunnsaktør, og her trekkes samhandlingen mellom museene og frivillige frem som «ein verdifull ressurs som må takast vare på framover». Meldingen viser til organisasjonene som utgjør Kulturvernforbundet og peker på en rekke eksempler på gode samarbeid mellom museum og frivilligheten.



Omtrent samtidig som museumsmeldingen ble offentliggjort, ble også den aller første **Barne og ungdomskulturmeldingen** lagt frem. Denne meldingen ble kritisert både av oss og andre aktører for å legge for stor vekt på Kulturskolen som formidler, og at bredden i kulturtilbud for barn og ungdom «druknet» litt med dette noe ensidige fokuset. På vårt felt var det museene og DKS som ble trukket frem, og vi opplevde nok en gang å lese en melding som operer med det kunstige skillet mellom «profesjonelle» og «frivillige» aktører på kulturarvfeltet, hvor frivilligheten ble nokså stemoderlig behandlet.

Ny **Nasjonal transportplan** ble også lagt frem i mars 2021. Det ble her vist til Kulturmiljømeldingens målsetning om at «alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø».

I mai 2021 ble ny **Nasjonal reiselivsstrategi** lagt frem. Dette har vært en lang og omfattende prosess, som Kulturvernforbundet har sendt innspill til i flere omganger, og deltatt på innspillsmøte om. Sluttresultatet ble svært godt, der kulturbasert reiseliv ble omtalt som et satsingsområde, og kulturarv som en viktig del av dette.

Vi har også deltatt i en rekke møter med Riksantikvaren som har ansvaret for å utarbeide de nye bevaringsstrategiene som ble skissert i Kulturmiljømeldingen, og ble også invitert til å delta i en referansegruppe om strategiene, som videreføres i 2022.

Kulturvernforbundet har også i 2021 sendt en rekke innspill til politiske prosesser. De skriftlige innspillene ligger ute på www.kulturvern.no

- Innspill til høring om Immateriell kulturarv til Kulturrådet
- Innspill til internasjonal kulturpolitikk
- Innspill til strategi om Sivilsamfunnets rolle i integreringsarbeidet
- Innspill til Fullføringsreformen
- Innspill til høringsutkast tilskuddsordning KLD februar 2021
- Innspill til ny Kulturmiljølov
- Innspill til revidert statsbudsjett 2021
- Innspill til statsbudsjettet 2022
- Innspill til statsbudsjettet 2023
- Innspill til Riksantikvarens frivillighetsstrategi
- Innspill til periodisk rapport om arbeid med UNESCO-konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven
- Innspill til handlingsplanen om bærekraftarbeidet i Norge

Kulturvernforbundet engasjerte seg også i saken rundt tilgjengeliggjøring av kulturhistorisk materiale i NRKs arkiv, med henvendelser til NRK, NORWACO, Nasjonalbiblioteket og Kulturdepartementet. Denne saken ble diskutert på to styremøter, og ble ansett som en prinsippsak på høyt nivå - det handler om kulturarven vår, og at det er viktig at den gjøres tilgjengelig.

I tillegg ble vi invitert av Klima- og miljødepartementet til å delta i OECDs Environmental Performance Review of Norway, og deltok i en prosess rundt sivilsamfunnets vurdering av Norge sitt arbeid med FNs bærekraftsmål de siste fire årene. Sistnevnte var etter invitasjon fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), og prosessen ble ledet av Forum for utvikling og miljø (ForUM). Rapporten, Voluntary National Review (VNR), ble lagt fram under FNs Høynivåforum for bærekraftsmålene i juli 2021.

Kontakt med fylkeskommunene

Til tross for pandemien så har Kulturvernforbundet forsterket kontakten inn mot fylkeskommunene i 2021 og hatt en rekke møter med sentrale aktører i flere av de nye fylkeskommunene. Vi hadde også i 2021 en fast representant i Buskerud kulturminneråd, som fra nyttår ble avviklet i formatet det hadde. Det jobbes med å videreføre Rådet i en eller annen form, basert på hvordan den fremtidige regionale strukturen blir i Viken fylkeskommune.

Kulturvernforbundet har i 2021 sendt skriftlige innspill til regional plan for kulturmiljø i Trøndelag og i Rogaland fylkeskommune. Disse innspillene ligger tilgjengelige på Kulturvernforbundets hjemmesider.

I forbindelse med det planlagte landsmøtet i Trondheim i 2020 var vi godt i gang med å planlegge en regional kulturvernkonferanse i Trøndelag i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune. Denne ble avlyst som følge av pandemien, og i 2021 har vi gjenopptatt kontakten med Trøndelag fylkeskommune, og planlegger å gjennomføre denne regionkonferansen i mai 2022.

Kontakt med etatene

Riksantikvaren

Kulturvernforbundet har god kontakt med Riksantikvaren selv om mange av møtene og kommunikasjonen de siste to årene har foregått digitalt. I tillegg til det årlige møtet med Riksantikvaren har vi deltatt i flere innspillsmøter om de nye bevaringsstrategiene og vi deltok på Høstmøtet i Bodø.

Kulturvernforbundet og Riksantikvaren jobbet sammen om å arrangere Kulturarvkonferansen 2021. Dette er første gang vi slo våre to konferanser sammen til en helhetlig konferanse som gikk over to dager. Dette samarbeidet vil fortsette i 2022.

Riksantikvaren er en av våre viktigste eksterne partnere, og vi har stort utbytte av informasjonsdeling og nettverksbygging gjennom dette samarbeidet.



Kulturminnefondet

Kulturvernforbundet har hatt jevnlig kontakt med Kulturminnefondet på Røros. Kulturvernforbundet og flere av medlemsorganisasjonene har vært aktiv pådriver for behovet for økte midler til Kulturminnefondet i sitt lobbyarbeid.

Dette er noe vi påpeker i mange av våre innspill til sentrale myndigheter, og vi har blant annet gjentatt budskapet om at Samferdselsdepartementet må sette av øremerkede midler til bevegelige kulturminner i sine budsjett. Kulturminnefondet vedtok i 2020 at de ville lansere en prøveordning for tilskudd til eiere av bevegelige kulturminner i 2021, noe som ble svært godt mottatt i de organisasjonene og miljøene som jobber med bevegelige kulturminner. Høsten 2021 ble det bestemt at ordningen skal videreføres også i 2022, etter at Kulturminnefondet mottok veldig mange gode søknader på ordningen. Denne ordningen har bidratt til at mange viktige kulturminner innenfor samferdselssektoren har fått økonomisk støtte i 2021. Vårt årlige møte med Kulturminnefondet på Røros i desember måtte avlyses som følge av den økte Omikron-smitten, men ble isteden avholdt digitalt, sammen med Norsk forening for fartøyvern.



Kulturminnefondet

Kulturrådet

Kulturvernforbundet har jevnlig kontakt og årlige møter med Kulturrådet for å utveksle informasjon. Høsten 2021 kom boken til Telemarksforskning om det frivillige kulturvernet ut. Boken er skrevet av Nanna Løkka, Anne-Sofie Hjemdahl og Bård Kleppe og har fått tittelen «*Frivillig kulturvern – et kulturvern innenfra*». Dette var et bestillingsverk fra Kulturrådet og er den første store forskningsbaserte kunnskapsdokumentet som er blitt skrevet om vårt felt. I forbindelse med lanseringen av boken jobbet

Kulturvernforbundet tett med Kulturrådet for å arrangere et lanseringsarrangement på Nasjonalbiblioteket. Dette arrangementet var ferdig planlagt da det dessverre måtte utsettes som følge av pandemien. Kulturrådet ble også invitert av Kulturvernforbundet til å delta som medarrangør på Kulturarvkonferansen, men dette hadde de ikke kapasitet til i 2021.



Arkivverket

Arkivverket er en viktig aktør og samarbeidspartner for kulturvernorganisasjonene. Mange av våre medlemmer er blant arkivenes største brukere og bidragsytere. Riksarkivaren kjenner godt til at kulturvernorganisasjonene sitter på viktig historisk materiale, som arkiv, fotosamlinger og dokumenter, som det er viktig å ta vare på for ettertiden, og Kulturvernforbundet er nevnt spesifikt i Arkivverkets bevaringsplan for privatarkiv som ble ferdigstilt høsten 2020.

Kulturvernforbundet inviterte Arkivverket til et møte januar 2021 for å informere om planen, og diskutere samarbeid og oppfølging. Kulturvernforbundet har lenge vært medlem av Arkivverkets brukerråd, som var en tverrfaglig gruppe som ble invitert jevnlig til møter på Riksarkivet. Riksarkivar Inga Bolstad deltok på et generalsekretærmøte i desember 2021, og informerte da om at brukerrådet er erstattet av andre møteforum, der flere av våre medlemmer er med. Kulturvernforbundet samordnet også innspill til ny arkivlov, som hadde høring rett over nyttår 2022.



ARKIVVERKET

Nasjonalbiblioteket

Kulturvernforbundet hatt mindre fast kontakt med Nasjonalbiblioteket enn med de andre etatene. Vi har imidlertid hatt jevnlig kontakt med Norsk lokalhistorisk institutt (NLI), som fra 1. januar 2017 ble innlemmet som en avdeling ved

Nasjonalbiblioteket. Historiker Chris Nyborg ved LNI deltok på ett av våre generalsekretærmøter i 2021. Flere av våre medlemsorganisasjoner har god kontakt med Nasjonalbiblioteket, og både Landslaget for Lokalhistorie og Norsk Folkeminnelag hadde avtaler om å markere sine 100 års jubileer i deres lokaler. Det var også her Kulturrådet skulle lansere boken om det frivillige kulturvernet i desember 2021, men dette ble avlyst som følge av pandemien.



Nasjonalbiblioteket

Statistisk sentralbyrå

Kulturvernforbundet har god kontakt med Statistisk Sentralbyrå om behovet for, og utarbeiding av, statistikk på kulturarvfeltet. Kulturarvstatistikk er innlemmet i Nasjonalt program for offisiell statistikk (2021-2023), og innholdet i programmet er bindene for SSBs aktivitet i perioden. Byrået jobber med å videreutvikle den norske kulturarvsstatistikken, som del av en lengre prosess for å opprette kulturarv som et eget statistikkområde. Kulturvernforbundet deltar i en kontaktgruppe som er etablert for de ulike interessentene. Det foreligger i dag ingen offisiell statistikk for kulturvernorganisasjonenes virksomhet, og vårt mål er at Statistisk Sentralbyrå i samarbeid med oss kan få etablert nasjonal statistikk for våre medlemsorganisasjoner, basert på opplysninger om alle lokallag, med oversikt over medlemstall, økonomi, aktiviteter og resultater. Kulturvernforbundet vil arbeide videre med dette prosjektet i tett samarbeid med våre medlemsorganisasjoner, for å få på plass sammenlignbar statistikk for våre lag og organisasjoner, og slik at samfunnsnyten vår kan dokumenteres. En god statistikk for kulturvernorganisasjonene vil også være sentralt i vårt påvirkningsarbeid i forhold til offentlige myndigheter om våre rammebetingelser. Statistikk for kulturvernorganisasjonene vil inngå i den samlede kulturstatistikk sammen med offentlige myndigheter, museer og andre.



Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

3.3. Informasjonsarbeid

Informasjonsarbeid er en kjerneaktivitet for Kulturvernforbundet. Som paraplyorganisasjon er det viktig å gjøre organisasjonene kjent, og synliggjøre deres aktiviteter, kompetanse og verdien av deres arbeid. Samtidig må informasjonsflyten være god mellom forbundet og medlemmene, og på tvers av medlemsorganisasjonene.

Nettsider

På Kulturvernforbundets hjemmesider legger vi ut alle nyheter som igjen blir videreformidlet i sosiale medier. Alle våre politiske innspill og høringsnotater blir også løpende oppdatert. Hjemmesiden blir kontinuerlig oppdatert med informasjon om Kulturvernforbundet og våre medlemsorganisasjoner. Hjemmesidene fungerer også som en portal til Kulturminnedagene, som har sitt eget domene www.kulturminnedagene.no. Informasjon om alle registrerte arrangement til Kulturminnedagene blir lagt ut på disse sidene.

Sosiale medier (SOME)

Kulturvernforbundet bruker sosiale medier aktivt for å nå ulike målgrupper: Twitter for å delta i relevante debatter og kommunisere med politikere, opinionsledere og andre relevante personer, Facebook for å informere om nyheter og aktiviteter, og Instagram for generell formidling av aktiviteter. Sosiale medier utgjør ved siden av hjemmesiden det meste vi gjør av eksternt kommunikasjonsarbeid. Spesielt i forbindelse med Kulturminnedagene har det vært viktig å få ut nyttig informasjon, og kontakten og dialogen med følgere i SOME har vært en viktig del av kommunikasjonsarbeidet i 2021. Facebook har også vært en viktig kanal for å dele nyheter og informasjon fra medlemsorganisasjonene, forvaltningen og våre samarbeidspartnere.

Følgere på sosiale medier:

	Facebook	Instagram	Twitter
Kulturvernforbundet	1894	1334	2155
Kulturminnedagene	2433	748	
Kulturminnedagenes arrangørforum	87 medlemmer		

Pressearbeid

Kulturvernforbundet sendte ut følgende pressemeldinger i 2021:

- 11. september: «Finnskogen natur- og kulturpark vinner Kulturminnedagsprisen 2021»
- 26. august: «Disse fem er nominert til Kulturminnedagsprisen 2021» - sendt med fem forskjellige vinklinger til lokale medier i regionen til de nominerte.

Pressearbeidet vi gjør i forbindelse med nominering og kåring av Kulturminnedagsprisen fører til mange fine oppslag i lokalpressen. Dette fungerer svært godt.



*Bilde fra Glåmdalen i forbindelse med at Finnskogen natur- og kulturpark ble tildelt Kulturminnedagsprisen 2021
Foto: Glåmdalen*

Vi skrev også en kronikk om «De frivillige ekspertene», som ble publisert 12. desember i Nationen. Kronikk var signert Toril Skjetne og Ola Fjeldheim (generalsekretær, Fortidsminneforeningen) og omtalte budskapet i boken til Telemarksforskning og bortfallet av gaveforsterkningsordningen.

Medieovervåkning

Kulturvernforbundets medieovervåkingsavtale med Opoint måtte reforhandles i 2021 som følge av endringer i rettighetsavtaler. Den tidligere avtalen, hvor våre medlemsorganisasjoner kunne dele brukerrettigheter i samme avtale, var ikke lenger gyldig. Hver organisasjon må nå ha sin egen bruker og egen avtale. Kulturvernforbundet jobbet med å finne en løsning for en rammeavtale hvor våre organisasjoner kunne få et billigere medieovervåkingsverktøy. Vi innhentet flere tilbud fra forskjellige aktører, og hadde en rekke møter med leverandører og våre organisasjoner om dette. Vi endte opp med å inngå en rammeavtale med Opoint hvor våre medlemsorganisasjoner kunne inngå en egen avtale til en rimeligere pris. Kulturvernforbundet fornyet sin avtale med Opoint, slik at vi har tilgang til forbedrete tjenester og en bedre overvåkning av mediene på vårt felt.

Podcast

Kulturvernforbundet begynte i 2021 å planlegge for lansering av egen podcast som skal lanseres i 2022. Det ble kjøpt inn utstyr og gjort klart for å innrede et av kontorene i Kulturvernets hus til podcast-studio. Dette vil bli en ny og viktig kommunikasjonskanal i årene som kommer.

3.4. Representasjon og nettverksbygging

Nettverksbygging er en viktig del av Kulturvernforbundets arbeid, og vi deltok på en rekke arrangementer i løpet av året, primært på digitale flater.

Deltakelse på medlemsorganisasjonenes møter

Som paraplyorganisasjon og talerør for kulturvernorganisasjonene er kontakten med medlemsorganisasjonene viktig for Kulturvernforbundet. Vi må vite hva som skjer i organisasjonene, hva de er opptatt av og hva slags utfordringer og muligheter de står ovenfor. Kulturvernforbundet har jevnlig kontakt med organisasjonene, enten det er bilaterale møter, på generalsekretærmøter eller på telefon og e-post. I 2021 inviterte vi alle våre medlemsorganisasjoner til bilaterale digitale møter på vårparten, og vi fikk til mange gode møter med nyttig informasjonsutveksling. Vi gjennomførte også en skriftlig medlemsundersøkelse blant organisasjonene hvor vi fikk mange gode innspill og tilbakemeldinger.

I tillegg deltok Kulturvernforbundet ved styre og/eller sekretariat på mange av medlemsorganisasjonenes årsmøter og arrangementer. I 2021 foregikk de fleste av disse møtene digitalt, men vi deltok blant annet på Norsk fyrhistorisk forenings seminar på Fulehuk fyr utenfor Tønsberg, og på Forbundet Kysten konferanse i Tromsø i oktober (hvor også generalsekretær Toril Skjetne hadde oppgaven som konferansier), samt på Landslaget for Lokahistorie sitt 100 års jubileum.

Nettverksbygging og samarbeid med eksterne aktører

Frivillighet Norge og Frivillighetens år 2022

Kulturvernforbundet er medlem av Frivillighet Norge og deltar aktivt i flere av organisasjonens aktiviteter. Vi har tett kontakt med Frivillighet Norge på dagsaktuelle saker og politiske prosesser, og videreformidler informasjon fra og til våre medlemsorganisasjoner. Toril Skjetne er valgt inn i styret i Frivillighet Norge for perioden 2020-2022 og deltar på foreningens styremøter.

Vi jobber også tett med Frivillighet Norges prosjektsekretariat i «Frivillighetens år 2022». Tommy Christensen er oppnevnt i prosjektgruppen som jobber med kommunikasjon i Frivillighetens år, og sitter også i tildelingskomiteen til «Vår dag»-prosjektet som deler ut arrangementsmidler til lokale lag og foreninger i Frivillighetens år. Kulturvernforbundets deltagelse i Frivillighetens år har bidratt til en tydelig kommunikasjon til våre medlemsorganisasjoner om prosjektet og hva man kan få ut av året. Flere av våre medlemsorganisasjoner har eksempelvis vist sin interesse for Vår dag, hvorav flere lokale lag mottok økonomisk støtte i første tildelingsrunde.



Kulturvernforbundet og våre medlemsorganisasjoner markerer frivillighetens år i 2022

Foto: Sara A. Spilling

Kulturalliansen

Kulturvernforbundet er medlem av Kulturalliansen som nå har opprettet et eget sekretariat med kontor plass i våre lokaler i Øvre Slottsgate. Det har ført til en mye tettere samarbeidsform og denne daglige kontakten er svært verdifull. Kulturalliansen har blant annet fungert godt som en samtalepartner omkring de politiske utfordringene knyttet til tippemidler og gaveforsterkningsordningen. Vi deltok på Kulturalliansens årsmøte og årskonferanse i 2021.



Kulturvernforbundet deltar på en rekke nettverksmøter. Her fra et medlemsmøte i Kulturalliansen hvor bl.a. Åslaug Sem-Jacobsen (Senterpartiet) og Tage Pettersen (Høyre) var til stede. Foto: Kulturvernforbundet

Studieforbundet kultur og tradisjon

Videreføring av kunnskap er en vesentlig del av kulturvernorganisasjonenes arbeid, og mange av organisasjonene holder kurs gjennom Studieforbundet kultur og tradisjon. Norges Husflidslag topper denne statistikken. Forbundet KYSTEN, Fortidsminneforeningen, Norsk Kulturarv, Landslaget for Lokalhistorie, Norsk Folkedraktforum og Slekt og Data har også mange kurstimer å vise til. Samarbeidet med Studieforbundet kultur og tradisjon er viktig, ikke minst i forhold til lobbyvirksomhet. Vi hadde mye kontakt gjennom året, og deltok på flere av hverandres møter og konferanser. Kulturvernforbundets generalsekretær Toril Skjetne ble også invitert til å holde en presentasjon om FNs bærekraftsmål på ett av Studieforbundets medlemsmøter, og til å gi en hilsen til medlemmene på årsmøtet.

Museumsforbundet

Kulturvernforbundet har jevnlig kontakt med Museumsforbundet, både for å utveksle informasjon og i forbindelse med lobbyarbeid. Museumsforbundet er en viktig aktør med felles overordnet mål om å ta vare på og formidle kulturarv. Kulturvernorganisasjonene har mange former for samarbeid med museene, og museene er også sentrale i forhold til kulturminnedagene. Museumsforbundet er også med i styringsgruppen til Landslaget for Lokalhistorie sitt prosjekt Lokalhistorie i skolesekken (LISS).

Norsk Verdensarv

Kulturvernforbundet hadde i 2021 et møte med ny daglig leder i organisasjonen Norsk Verdensarv. Av våre egne medlemsorganisasjoner er det kun en som er direkte involvert i verdensarvarbeidet (Fortidsminneforeningen, forvalter av verdensarvstedet Urnes stavkirke), men lobby- og nettverksarbeid er sammenfallene, og vi møtes ofte på de samme arenaene. Vi mener derfor det er gunstig å kjenne til hverandre, og samarbeide der det er naturlig. Vi deltok også på verdensarvforumet de arrangerte i 2021, noe som var nyttig både faglig og for å knytte kontakter.

Den norske UNESCO-kommisjonen

Kulturvernforbundet har jevnlig kontakt med den norske UNESCO-kommisjonen. Kulturvernorganisasjonene er viktige bidragsytere i arbeidet med å følge opp Norges internasjonale forpliktelser i forhold til UNESCO-konvensjonen om den immaterielle kulturarven, og fire av organisasjonene er også akkrediterte rådgivere til UNESCO på sine respektive områder.

3.5. Internasjonalt arbeid

Kulturvernforbundet har også et større europeisk nettverk gjennom kulturminnedagene, og deltar på årlige møter i regi av Europarådet. I 2021 ble dette møtet avholdt digitalt. Det europeiske nettverket er svært nyttig i forhold til informasjons- og erfaringsutveksling. Hjemmesidene deres er oppgradert, og de fleste norske kulturminnedagsarrangement ble også synliggjort her.

3.6. Kulturminnedagene



Kulturminnedagene preget av koronapandemien også i 2021, men i mindre grad enn i 2020. Både antall arrangementer og antall publikummere ble fordoblet fra i fjor, og dette er veldig bra med tanke på at alle arrangører måtte ta hensyn til gjeldende smittevernregler og restriksjoner/begrensninger knyttet til disse. Enkelte planlagte arrangement ble også i år avlyst eller utsatt pga. den pågående pandemien.

I år ble det gjennomført ca. 260 forskjellige arrangement i Norge med ca. 20 000 besøkende. Dette er tall vi er veldig forøyde med i et år som har vært preget av usikkerhet knyttet til koronarestriksjoner på slike arrangement.

MIN KULTURMINNEDAG

For første gang kunne Kulturvernforbundet i år dele ut økonomiske tilskudd til kulturminnedagsarrangører gjennom støtteordningen «MIN Kulturminnedag (Mangfold og Inkludering i Nærmiljøet)». Kulturvernforbundet har blitt tildelt en breddegave fra Sparebankstiftelsen DnB på 3 millioner kroner. Arrangører vil i tidsrommet 2021 til 2023 få muligheten til å søke om opp til kr 20 000,- til sine arrangement. Pengene deles hvert år ut til arrangører som i større grad ønsker å inkludere minoriteter og barn/unge i Kulturminnedagenes aktiviteter. I tillegg deles det ut honorar på opptil 5000 kroner til 10 ungdommer/ungdomsgrupper for å dokumentere et kulturminnedagsarrangement i sitt nærmiljø gjennom bilder og/eller video.



Kulturvernforbundet mottok 68 søknader i 2021, hvorav 48 arrangementer fikk tildelt til sammen kr. 671 700 fra denne ordningen. (Den totale søknadsmengden utgjorde en total på kr. 1 205 987). Søknadene er blitt behandlet i en egen ressursgruppe nedsatt av Kulturvernforbundet.



Bollywoodfestivalen på Lørenskog var en av 48 arrangører som mottok støtte gjennom «MIN Kulturminnedag». Her fra åpningen med generalsekretær Toril Skjetne og Kulturminister Abid Raja.
Foto: Kulturvernforbundet

TEMA 2021: DIALOG

Kulturarven har i alle år blitt formet gjennom dialog og møter mellom folk og kulturer. Alle mennesker trenger å være en del av et fellesskap - et inkluderende samfunn som er basert på solidaritet og gjensidig respekt, med like muligheter for alle. Gjennom Kulturminnedagenes tema for 2021 «DIALOG», fokuserte mange av arrangementene på inkludering, verdien av mangfold og å skape dialog rundt menneskers kulturelle arv. I 2021 inneholdt Kulturminnedagene mange kreative aktiviteter, fysiske og digitale møterom for alle, der dialog knytter forbindelser mellom folk og kulturarv for å bidra til et mer inkluderende samfunn.

Ifølge vår arrangørundersøkelse benyttet 85 % av arrangørene årets tema for sitt kulturminnedagsarrangement.



Fra kulturminnedagene på Trysil bygdetun i september 2021 i regi av Kopparleden teaterlag Trysil
Foto: Hans Martin Østerhaug

NØKKELTALL KULTURMINNEDAGENE 2021

Antall arrangement:

- 207 (91 i 2020) registrerte arrangement
- ca. 50 (45 i 2020) uregistrerte funnet på Facebook og i redaksjonell omtale
- ca. 260 (136 i 2020) totalt antall arrangement

Antall besøkende: ca. 20 000 (ca. 8 500 i 2020)

Antall presseoppslag Kulturminnedagene: 246 (220 i 2020)

Vinner av kulturminnedagsprisen; Finnskogen natur- og kulturpark for arrangementet «Møte med en fremmed kultur».

SOME: Facebook 2 367 (2 068 i 2020) / Instagram 723 (609 i 2020)

Kulturminnedagenes arrangørforum (privat gruppe på FB): 81 medlemmer

Kulturminnedagsprisen

Kulturminnedagsprisen har blitt delt ut hvert år siden 1995. Prisen har tidligere vært på kr. 30 000, men som en del av prosjektet «MIN Kulturminnedag» har prissummen fra 2021 blitt satt opp til kr. 50 000.

Kulturminnedagsprisen 2021 ble tildelt Finnskogen natur- og kulturpark for sitt arrangement «Møte med en fremmed kultur».

Vinneren av kulturminnedagsprisen ble offentliggjort på arrangementet på Abborhøgda den 11. september. Styreleder i Kulturvernforbundet, Jørn Holme var til stede på arrangementet. Vinneren ble gratulert og overrekket et vinnerdiplom. Arrangementet besto av flere deler, herunder foredrag fra blant annet Norsk skogfinsk museum, Fortidsminneforeningen og DNT Finnskogen. Det ble også presentert tekster fra ungdommer som har vært med på en litterær skrivekonkurranse om deres tanker og opplevelser med den skogfinske kulturen. Opplesning av fortellingene og utdeling av priser til vinnerne var hovedaktiviteten under Kulturminnedagene 11. september på Abborhøgda. I tillegg var det underholdning, gamle leker, utstillinger og demonstrasjoner av tradisjonshåndverk som neverfletting, og det ble servert tradisjonsmat.

De andre 4 nominerte til kulturminnedagsprisen i 2021, var:

- Kunstvandring Voss for arrangementet «Den nye og gamle tida møtes»
- Holmestrand kommune for arrangementet «Kulturminnedagene i Holmestrand kommune»
- Nørdalen Natur- og Kultursti for arrangementet «Smiedagan 2021»
- Helgeland museum avdeling Træna for arrangementet «Kulturminnedagene på Træna»

3.7. Prosjekter og fokusområder i 2021

Mangfold og inkludering i Kulturminnedagene

I 2020 fikk Kulturvernforbundet innvilget en breddegave på tre millioner kroner fra Sparebankstiftelsen til det treårig inkluderingsprosjektet «MIN kulturminnedag - mangfold og inkludering i nærmiljøet». Breddegaven skal bidra til at Kulturminnedagene i større grad skal representere det mangfoldige samfunnet som vi er en del av. 2021 var det første året i prosjektperioden (2021-2023), og mye kapasitet gikk med til det forberedende arbeidet med å utvikle skjemaer og veiledningsmateriale for arrangørene. De neste to årene vil det bli mer fokus på utadrettet virksomhet, kontakt med arrangører og markedsføring av prosjektet. Prosjektet er ressurskrevende for sekretariatet, men svært verdifullt. Dette er også et tema som mange av våre medlemsorganisasjoner er opptatt av.

Regional koordinering

Kulturvernforbundet har hatt en rekke regionmøter for det frivillige kulturvernet. Vi ser behov for å øke denne innsatsen, og styrke samarbeidet med kommuner og fylkeskommuner. Dette er spesielt viktig nå som regionreformen er tredd i kraft og de nye fylkeskommunene har fått delegert ansvar for forvaltning av kulturarven. En slik satsing krever økte ressurser. Vi søkte om ekstra tilskudd til dette formålet både i 2020 og i 2021, men dette ble ikke innvilget. Vi har imidlertid jobbet noe med dette innenfor de rammene vi har, blant annet med en regional samordning av lokallag i Oslo, og kontakt inn mot utvalgte fylkeskommuner. Vi ønsker å trappe opp denne innsatsen i årene fremover.

Ekstra satsingsområder i 2021 – deltakelse i ulike ressursgrupper

Kulturvernforbundet jobber strategisk for å bygge nettverk med relevante miljøer, herunder museer, academia og andre organisasjoner og institusjoner med interesse for kulturvern. Vi deltar også i en rekke samarbeidsprosjekt, arbeidsutvalg, nettverksgrupper og forskningsprosjekter.

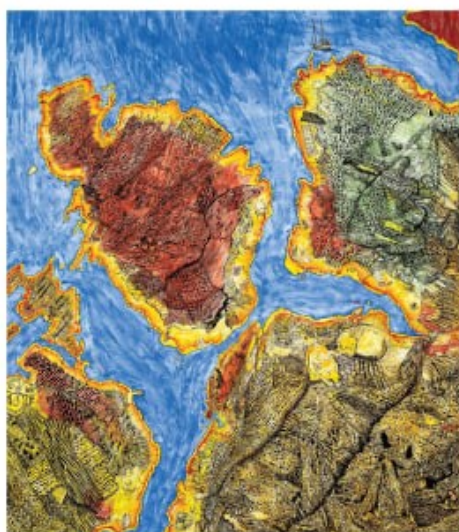
De siste par årene har vi både bidratt til – og vært pådriver for – et bedre kunnskapsgrunnlag om det frivillige kulturvernet. Blant annet har vi bidratt med informasjon til Telemarksforskning og Institutt for Samfunnsforskning, og samarbeidet med Statistisk Sentralbyrå (SSB) om bedre statistikk på kulturarvfeltet. Vi er også partner i et forskningsprosjekt om bærekraft og vern gjennom bruk i regi

av Transportøkonomisk Institutt. I tillegg er vi representert i styret til Frivillighet Norge og vi er en del av arbeidsgruppen til Frivillighetens år 2022. Dette har ikke vært et planlagt satsingsområde som sådan, men resultatet av et langsiktig arbeid. Vi ser også resultater av det politiske arbeidet vårt, og blir også her invitert inn i ulike prosesser, i større grad enn før. Deltakelse i Riksantikvarens ressursgruppe rundt de nye bevaringsstrategiene, er et godt eksempel på dette. Dette er ressurskrevende, men viktig å være med på.

Frivillig kulturvern

Et kulturvern innenfra

Nanna Lekka, Anne-Sofie Hjemdahl
og Bård Kløpper



FAGBOKFORLAGET

Kulturvernforbundets medlemsorganisasjoner har bidratt med kunnskap til forskningsprosjektet til Telemarksforskning, som i 2021 resulterte i utgivelsen av boken «Frivillig kulturvern – et kulturvern innenfra.»

4. Administrativt

4.1. Landsmøtet

Kulturvernforbundets høyeste organ er landsmøtet. Landsmøtet avholdes hvert annet år. Forrige landsmøte var i 2020, og neste er i 2022.

4.2. Styret

Kulturvernforbundet har følgende styre for perioden 2020-2022:

- Jørn Holme, styreleder
- Synne Corell, nestleder
- Marianne L. Nielsen, styremedlem
- Tone Moseid, styremedlem
- Morten S. Haave, styremedlem
- Carl August Harbitz-Rasmussen, styremedlem
- Gunn Mona Ekornes, styremedlem
- Ellen Lerberg, 1. vara
- Knut Sterud, 2. vara



Styret og sekretariatet i Kulturvernforbundet avbildet foran Gamlehaugen i Bergen i forbindelse med styreseminaret i september. Foran fra v: Synne Corell, Marthe Thiis-Evensen, Jørn Holme, Jan Solberg. Midten fra v: Tommy Christensen, Tone Moseid, Toril Skjetne, Morten Haave, Marianne Nielsen. Bak fra v: Guide på Gamlehaugen, Carl Harbitz-Rasmussen, Gunn Mona Ekornes. Foto: Kulturvernforbundet

Det er avholdt fem ordinære styremøter og ett todagers styreseminar i 2021. Styret behandlet i alt 51 saker i løpet av året.

4.3. Arbeidsutvalg

Styret har et arbeidsutvalg bestående av styrets leder og nestleder samt generalsekretær. I arbeidsutvalget skal generalsekretæren kunne drøfte og avklare saker som ikke kan vente til et ordinært styremøte. Enkelte saker delegeres også fra styret til arbeidsutvalget eller til styremedlemmene for videre oppfølging.

Fullmaktsforholdene er i prinsippet som følger:

1. Generalsekretæren har ansvaret for all daglig drift og å treffe avgjørelser i alle saker som følger opp gjeldende policy/vedtak, ikke er av prinsipiell karakter eller av spesiell viktighet. Generalsekretæren iverksetter styrets vedtak.
2. Generalsekretæren vil i en del saker konferere med styreleder, og hvor det normale vil være å bli enig eventuelt at vi legger styreleders synspunkt til grunn.
3. Arbeidsutvalget drøfter saker som ville vært tatt i styret, men som haster eller som det ellers ikke er særskilt grunn til å forelegge styret på forhånd. Styreleder treffer avgjørelse i disse sakene.
4. Fullt styremøte.

4.4. Valgkomité og revisor

Medlemmene i Kulturvernforbundets styre velges for en periode på to år av gangen, med en øvre grense på åtte år. Utskiftninger skjer på landsmøtet som avholdes annet hvert år. På landsmøtet velges også valgkomite og revisor for den kommende perioden.

Valgkomiteen for perioden 2020-2022 har følgende sammensetning:

Torill Johnsen, leder
Jørg Eirik Waula
Asgeir K. Svendsen

Trond Syversen hos Revisjon 1 Nor AS statsautoriserte revisorer ble valgt som revisor i perioden 2020-2022. Han gikk av med permisjon i 2021. Ny revisor er Sølvi L. Aaker fra samme firma.

4.5. Sekretariat

Kulturvernforbundet har sekretariat i «Kulturvernets Hus» i Øvre Slottsgate 2b i Oslo. Sekretariatet har fem fast ansatte bestående av generalsekretær Toril Skjetne, rådgiver Tommy Christensen, spesialrådgiver Jan Solberg (deltid), konsulent Nora Konstanse Hansen (deltid) og konsulent Marthe Thiis-Evensen (deltid).

Kulturvernforbundet praktiserer likestilling mellom kvinner og menn og har som prinsipp at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn. Det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler i sekretariatet og legges til rette for personalmessige tiltak som hjemmekontor og fleksible arbeidstider ved behov. Dette har vært spesielt viktig i 2020 og 2021.

Sekretariatets daglige drift

Kulturvernforbundets medlemsorganisasjoner arbeider hver for seg med sine respektive fagområder. Som paraplyorganisasjon, er det derfor de tverrgående og helhetlige problemstillingene som er Kulturvernforbundets mandat.

Sekretariatets løpende arbeidsoppgaver består av å samordne saker av felles interesse for medlemsorganisasjonene, drive informasjonsarbeid og politisk påvirkning. Vi informerer medlemsorganisasjonene om aktuelle saker og prosesser, og arbeider for å styrke kontakten mellom medlemsorganisasjonene både sentralt og lokalt. Nettverksbygging og deltakelse i relevante nasjonale og internasjonale fora er også strategiske tiltak for å være oppdatert på feltet, synliggjøre medlemmenes innsats for samfunnet og skape synergier det er det er naturlig.

Sekretariatet utøver også daglig drift av foreningen, herunder administrasjon og forvaltning av organisasjonen og sekretariatsoppgaver for styret og arbeidsutvalg. I tillegg bruker sekretariatet ressurser på å ivareta og videreutvikle kontorfellesskapet i Øvre Slottsgate, da dette har stor verdi både faglig og administrativt.



*Sekretariatet i Kulturvernforbundet, fra v. Toril Skjetne, Generalsekretær, Nora Konstanse Hansen, Konsulent Kulturminnedagene, Jan Solberg, Spesialrådgiver, Marthe Thiis-Evensen, Økonomi- og administrasjonskonsulent, Tommy Christensen, Rådgiver.
Foto: Marte Vike Arnesen*

Økonomi

Kulturvernforbundet mottar viktig driftsstøtte fra Klima- og miljødepartementet og Kulturrådet. I 2021 var tilskuddene på henholdsvis kr 1 367 000 og kr 1 890 000. Dette var andre året på rad vi fikk et kutt i støtten fra Klima- og miljødepartementet, grunnet tilskuddsordningens innretning. Kulturvernforbundet har de siste par årene fått flere medlemmer og økt aktivitet, og kuttene rammer oss derfor hardt. I 2021 hadde vi imidlertid mulighet til å søke midler fra gaveforsterkningsordningen, på bakgrunn av breddegaven fra Sparebankstiftelsen DNB, som er for treårsperioden 2021-2023.

Vi mottok dermed kr 250 000 i gaveforsterkningsmidler, i tillegg til breddegaven på kr. 1 000 000. Kulturvernforbundet mottar i tillegg øremerkede midler til Kulturminnedagene fra Klima- og miljødepartementet, mens tilskudd til dette er innbakt i driftsstøtten fra Kulturrådet. Øvrige inntekter inkluderer medlemskontingenter og momskompensasjon.

Avlyste og utsatte møter og omlegging av aktivitet til digitale flater førte igjen til et stort avvik mellom budsjett og regnskap, slik det også gjorde i 2020. Overskudd fra 2020 var planlagt brukt på aktiviteter for våre medlemmer, men dette ble igjen utsatt. I løpet av de månedene på høsten der det var lettelse i restriksjonene, fikk vi imidlertid gjennomført både den årlige kulturarvkonferansen, kulturminnedagene og en styreledersamling for organisasjonene, i tillegg til deltakelse på andre arrangement og konferanser. I dialog med våre medlemmer, ønsket de at midler ble satt av til å skape en hyggelig ramme rundt Kulturvernforbundets landsmøte i 2022, med både faglig og sosialt innhold. Det var ellers svært høy aktivitet i 2021, med digitale møter, inkluderingsprosjektet MIN Kulturminnedag, politisk arbeid og deltakelse i ulike ressursgrupper. Med flere medlemmer, større synlighet og mer aktivitet, ser vi et stort behov for å utvide sekretariatets kapasitet.

Breddegaven vi fikk fra Sparebankstiftelsen DNB i 2020, på tre millioner kroner for perioden 2021-2023, forutsetter en egeninnsats på kr 200 000 i året, som vil dekkes opp i form av lønnsmidler. I søknaden til Sparebankstiftelsen la vi inn et økning på 10 % i stillingsprosenten til prosjektleder. Erfaringen fra 2021, viser at dette er altfor lavt. Vi vil derfor søke Sparebankstiftelsen om å omdisponere noe av midlene i 2022 og 2023.

Kulturvernforbundet sitter igjen med et overskudd på kr 603 467 ved årets slutt. Mye av overskuddet skyldes ikke-gjennomførte tiltak på grunn av pandemien. I tillegg fikk vi innvilget kr 250 000 fra gaveforsterkningsordningen, som vi ikke hadde budsjettet med. Vi har en egenkapital på kr 2 847 744 pr 31.12.2021. Dette gir oss rom til å gjennomføre aktiviteter og opprettholde økonomiske forpliktelser i 2022. Ubrukte tilskuddsmidler som er øremerket som tilskudd til MIN Kulturminnedag er overført til 2022 (143 220,-) og ligger ikke inne i overskuddet.

Kulturvernforbundet ser en realnedgang i de offentlige tilskuddene. Vi følger med på denne utviklingen og jobber for at tilskuddene økes, eller i det minste at de prisjusteres i tråd med gjeldende KPI. Dersom trenden med en realnedgang fortsetter, vil vi måtte nedskalere aktiviteten tilsvarende. Med svært stramme budsjetter, er det vanskelig å se hvor vi kan kutte aktiviteten uten at det får betydelige konsekvenser for våre medlemsorganisasjoner. For å gjennomføre planlagte og relevante aktiviteter i 2022, må vi nå bruke av overskuddet fra 2020 og 2021.

Vi anser egenkapitalsituasjonen pr nå som tilfredsstillende. Den gir sikkerhet for å imøtekomme uforutsette hendelser, samtidig som den gir en viss handlefrihet i forhold til planlagte fremtidige satsinger. Kulturvernforbundet har en relativt stabil inntektsramme de neste årene, og planlegger sin virksomhet etter det. Regnskapet for 2021 gir et rettviseende uttrykk for virksomheten i 2021 og for den økonomiske situasjonen pr 31.12. 2021. Etter styrets vurdering er forutsetningene for videre drift til stede.

5. Styrets beretning

Norges kulturvernforbund er paraplyorganisasjonen for de landsdekkende kulturvernorganisasjonene. Forbundet har i utgangen av 2021 29 medlemsorganisasjoner, hvorav 26 er hovedmedlemmer og tre er assosierte medlemmer. Organisasjonene teller til sammen rundt 2000 lokallag og 250 000 medlemmer. Kulturvernforbundet estimerer at organisasjonene bidrar med rundt syv millioner frivillige timer i året for å ta vare på, dokumentere, formidle og videreføre kulturarven. Det frivillige kulturvernet er dermed en av de største aktørene på kulturarvfeltet.

Kulturvernforbundet gir organisasjonene et felleskap, nettverk og møteplasser som gjør at de kan utveksle ideer og erfaringer, samarbeide om ulike prosjekter og samordne budskap som det er viktig å fremme for myndighetene. Kulturvernforbundet har også et viktig overblikk over feltet, og en nøkkelposisjon i forhold til formidling av denne helheten både til medlemsorganisasjonene, offentligheten og forvaltningen, både på nasjonalt og regionalt nivå.

Kulturvernforbundets aktiviteter deles i hovedsak inn i følgende områder:

- møteplasser og fellestiltak for medlemsorganisasjonene
- myndighetskontakt, nettverk og informasjon
- kulturminnedagene
- prosjekter og fokusområder
- administrasjon / drift

2021 var også preget av pandemi og restriksjoner, med digitale møter vinter og vår. En åpning på høsten ga oss imidlertid rom for å arrangere vår årlige kulturarvkonferanse, en styrelederkonferanse for medlemsorganisasjonene og deltakelse på en rekke arrangementer. Kulturminnedagene fant også sted i denne perioden, og antallet arrangement var høyere enn året før, men lavere enn andre år uten pandemi. Like fullt har det vært svært høy aktivitet i 2021, med medlemsmøter og kontakt med organisasjonene, utstrakt lobbyarbeid, deltakelse i ulike nettverk og forskningsprosjekter, og med forberedelse og gjennomføring av det første året av inkluderingsprosjektet som er finansiert av Sparebankstiftelsen DNB.

Kulturvernforbundet har jobbet aktivt med synliggjøring av kulturarvens verdi for samfunnet og for den enkelte, og av kulturvernorganisasjonenes innsats på feltet. Dette ser vi stadig flere resultater av. Frivillighetens rolle har kommet enda tydeligere frem under pandemien, og mange savner møteplassene og aktiviteten som lokallagene står for. I tillegg ser vi en økt interesse for bærekraft, gjenbruk og istandsetting, for kortreiste produkter, tradisjonshåndverk og kulturarvopplevelser. Her har kulturvernorganisasjonene mye å bidra med, og dette ser vi frem til å jobbe mer med.

I tillegg har flere forskningsinstitusjoner sett nærmere på det frivillige kulturvernets betydning, herunder Statistisk Sentralbyrå, Institutt for samfunnsforskning og Transportøkonomisk Institutt. I 2021 la også Telemarksforskning frem sin rapport om det frivillige kulturvernet, på bestilling fra Kulturrådet. Denne informasjonen må gjøres kjent og brukes aktivt i vårt lobbyarbeid.

I Kulturmiljømeldingen som ble lagt frem våren 2020, omtales det frivillige kulturvernet som selve bærebjelken på kulturarvfeltet, og nevner Kulturvernforbundet og våre medlemsorganisasjoner spesielt. Etter stortingsvalget i 2021, beskrev den nye regjeringen kulturarv som et viktig kulturpolitisk område i regjeringserklæringen (Hurdalsplattformen 2021 – 2025). Også her omtales den frivillige innsatsen som «avgjørende på feltet», og det er til og med et eget punkt om at regjeringen vil sørge for at frivillige landsdekkende kulturvernorganisasjoner får grunnstøtte av staten. Dette blir viktig å følge opp i vårt politiske arbeid i tiden fremover. Til tross for fine ord om det frivillige kulturvernet, har vi sett en manglende prioritering av feltet, og en realnedgang i tilskuddene som bekymrer oss.

Nok et år med pandemi og restriksjoner, har før til et avvik mellom budsjett og regnskap også i 2021. I tillegg til å ha lavere utgifter grunnet smittevernrestriksjoner, fikk vi et tilskudd på kr 250 000 i gaveforsterkningsmidler, som vi ikke hadde tatt med i budsjettet. Kulturvernforbundet sitter igjen med et overskudd på kr 603 467 ved årets slutt. Vi vil bruke deler av dette overskuddet på å styrke aktiviteten i 2022, spesielt i form av fellestiltak for medlemsorganisasjonene, slik at de igjen kan skape gode møteplasser i lokalsamfunnet (og digitalt) og gjøre en best mulig innsats på sine respektive fagområder.

Driftsstøtten er helt avgjørende for oss. Den økte tildelingen fra Kulturrådet over de siste årene har gitt oss mulighet til å gjøre en god innsats for våre medlemsorganisasjoner og feltet som helhet. En tilfredsstillende egenkapital og relativt stabile inntekter gir Kulturvernforbundet forutsetning for fortsatt drift. I tillegg gir breddegaven fra Sparebankstiftelsen DNB rom til utvikling av et inkluderingsprosjekt i perioden 2021-2023.

Kulturvernforbundet har fem fast ansatte i til sammen 3,6 årsverk og holder til i Øvre Slottsgate 2b i Oslo. Vi praktiserer likestilling og det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler. Bedriftens virksomhet påvirker ikke det ytre miljøet.

Oslo, 28. februar 2022

Jørn Holme
Styreleder

Synne Corell
Nestleder

Tone Moseid
Styremedlem

Carl August Harbitz-Rasmussen
Styremedlem

Marianne L. Nielsen
Styremedlem

Gunn Mona Ekornes
Styremedlem

Ellen Lerberg
Styremedlem

Knut Sterud
Varamedlem

Toril Skjetne
Generalsekretær



SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 45 pages before this page
Dokumentet inneholder 45 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 45 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 45 sider før denne side

Detta dokument innehåller 45 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende